

PANU KUNTTU

NATURVÄRDE SINVENTERING 2009
AV ICKE SKYDDADE SKOGAR
SOM ÄGS AV KIMITOÖNS KOMMUN

PROJEKTET FÖR INVENTERING AV SKOGAR MED NATURVÄRDEN PÅ KIMITOÖN

Kimitoöns natur rf har under år 2009 undersökt Kimitoöns kommuns skogar med avseende å områden som är intressanta med beaktande av den biologiska diversiteten. Resultatet står till fritt förfogande vid uppgörandet av kommunens skogsvårdsplan.

Målsättningen med inventeringen var att bedöma, bestämma och avgränsa de ur naturskyddssynpunkt viktigaste skogsområdena. **Föreningen föreslår att kommunen lämnar dessa områden på cirka 100 ha utanför den ekonomiska skogsverksamheten.**

En av målsättningarna med inventeringen var även att öka invånarnas medvetenhet om hur våra gemensamma skogar används och hur skogsbruket bedrivs samt att förbättra möjligheterna att påverka beslutsfattandet.

För de ca 400 ha skog som kommunen äger borde betoningen ligga på rekreation samt landskaps- och naturskydd. Skogen har stor betydelse som ett andligt värde eller som en källa till rekreation och människor samlar hellre krafter och rör sig i en naturskog än i terräng som formats av intensivt skogsbruk. Även för naturvärdena, såsom utrotningshotade skogsarter, är läget verkligen akut. Om man beaktar den s.k. utdöendeskulden, d.v.s. att spillror av arter kan förekomma ännu en tid efter att deras livsmiljöer har förstörts, anses omkring 1000 skogslevande arter i Finland vara hotade inom en nära framtid.

Av de cirka 43 000 arter som finns i Finland lever nästan hälften i skogsmiljö. Skogarna är således en verklig skattkammare för artmångfalden. Utmärkande för en skog i naturtillstånd är en stor mängd olika trädarter, trädbestånd av olika ålder, spår efter skogsbränder, gott om förmultnande träd och torrakor samt orörd mark som i de finska granskogarna ofta är sumpig. Alla dessa kännetecken har minskat dramatiskt under de senaste årtiondena

Vegetationsgeografiskt hör Kimitoön till den hemiboreala zonen där det förekommer många arter och naturtyper som inte återfinns i det övriga Finland. Man kan alltså inte koncentrera skogsskyddet exempelvis endast till norra Finland eftersom naturtyperna och organismbeståndet varierar i olika delar av landet. På grund av att de olika organismernas populationer har olika genetiska arvsanlag är det viktigt att skydda arterna på flera ställen inom deras utbredningsområde, så att inte artens arvsanlag begränsas för mycket. Det räcker inte med att skydda de s.k. nyckelbiotoperna, eftersom dessa mycket små och spridda skogsområden inte förmår tillfredsställa de mera krävande arternas behov.

Av södra Finlands skogar har endast 1 % skyddats. På basen av naturskyddsbiologisk forskning har sakkunniga rekommenderat att arealen skog i natur- eller naturliknande tillstånd bör utgöra minst 10 % av skogsarealen för att hotade och krävande arter skall klara sig undan utrotning. Årligen kalavverkas i Finland 150 000 hektar skog – även ur biodiversitetssynpunkt särskilt viktig orörd naturskog. Skogen är en oersättlig ekologisk helhet, som upprätthåller naturens kretslopp och utveckling.

Inledning

Kimitoöns natur rf, Kemiönsaaren Luonto ry kom våren 2009 överens med biolog Panu Kuntu om att han samma år skulle göra en grundläggande naturvärdesinventering av skogarna som ägs av Kimitoöns kommun.

Metod

Skogsinventeringen utfördes under tiden 24.5–18.6. Kimitoöns kommun äger ca 400 ha skog. Inventeringen grundade sig huvudsakligen på programmet för biodiversiteten i södra Finlands skogar, d.v.s. Metso-programmets naturvårdsbiologiska urvalskriterier (Metso-kommitténs betänkande 2008). Vid bedömningen av objekten togs även hänsyn till regionala synpunkter gällande läget för skogsskyddet och förekomsten av olika skogstyper.

Metso-programmet gäller livsmiljöer som är viktiga med tanke på den biologiska mångfalden:

- 1. Lundar**
- 2. Moskogar med rikligt inslag av död ved**
- 3. Skogar kring småvatten**
- 4. Trädbevuxen torvmark och skogskantad torvmark**
- 5. Lövsumpskogar och svämskogar**
- 6. Solexponerade åsar**
- 7. Mångfaldsobjekt vid landhöjningskusten**
- 8. Trädbevuxna vårdbiotoper**
- 9. Livsmiljöer med skog på kalkberg och ultrabasisk mark**
- 10. Övriga skogbevuxna berg som är betydande för mångfalden, stup och blockfält**

Dessa livsmiljöer indelas i urvalsgrunderna i tre värdeklasser utgående från naturtillstånd, trädbeståndets ålder, mängden död ved, organismbestånd och områdets läge. Vid inventeringen iaktogs i första hand skogarnas uppbyggnad, skogstyp, lätt upptäckta organismer i behov av skydd samt skogens historia. Som de viktigaste skogliga strukturerna betraktades mängden död ved (m³/ha) och dess art (storlek och förmultningsgrad), variation i skogens struktur, en enhetlig undervegetation och obrutet markskikt, lövträdens mängd samt andel av hela beståndet, ädla lövträd, torrakor och förkolnade stammar. Skogstypen bestämdes såsom brukligt i södra Finland utgående från markens näringsvärde (Kuusipalo 1996). Andra egenskaper eller förhållanden som ökar skogens biologiska mångfald är topografisk variation, mikroklimat, naturlig vattenekonomi, grundvatteninverkan, källpåverkan, kärrsuccession samt i allmänhet avsaknad av spår av mänsklig aktivitet. Skogsbrukets historia bedömdes på basen av spår i terrängen, såsom sågstubbar, kvarlämnat virke, körspår och naturligtvis mängden och kvaliteten död ved. När det gäller organismerna fästes vikt vid trädens röts-

vampar, fåglar, dagfjärilar och sådana indikatorlavar och -mossor som är lätta att observera och identifiera i terrängen. Vidare iakttogs förekomsten av flygekorre. Bland naturtyperna söktes förutom sådana som uppfyller Metso-kriterierna även sådan som uppfyller naturskyddslagens 29 § och skogslagens 10 §.

Skogsområdena genomgicks så att varje enhetlig skogsfigur undersöktes så noggrant att man fick en allmän uppfattning om de ovan beskrivna dragen. De skogar som uppfyllde Metso-kriterierna och som på grund av sina naturvärden till sin fördel avvek från omgivningen fotograferades. Fotografierna finns som en digital bilaga till denna rapport (CD-skiva).

Resultat

I kommunens skogar hittades 100,9 ha skog, som huvudsakligen uppfyller Metso-kriterierna. Se närmare tabell 1.

Tabell 1. Skogsobjekt med betydande naturvärden på Kimitoön.

Område	Plats	Areal
Dragsfjärd	Genböle, Lillträsket	2 ha
Dragsfjärd	Genböle, Bofallsbergen	4 ha
Dragsfjärd	Kärä	2 ha
Dragsfjärd	Stormossen	Figurerna 126+120 10 ha / Figur 122 4 ha
Kimito	Brinkkullen	Figur 164 4,4 ha
Kimito	Engelsby, Småland	30 ha
Kimito	Engelsby, Norrskogen	3 ha (+ 9 ha)
Kimito	Gesterby, Kattögon	Figur 31 4,5 ha / Figur 32 2,3 ha
Kimito	Gesterby, Mattböleträsket	Figur 21 3,7 ha
Kimito	Sandö, Starrmyran	15 ha
Kimito	Sandö, Hyttyssuo	6,5 ha
Kimito	Stenmo, Bränselbacken	Figur 98 2 ha / Figur 90 1 ha

I det följande presenteras de olika skogsavsnitten i den ordning som de har i tabell 1.

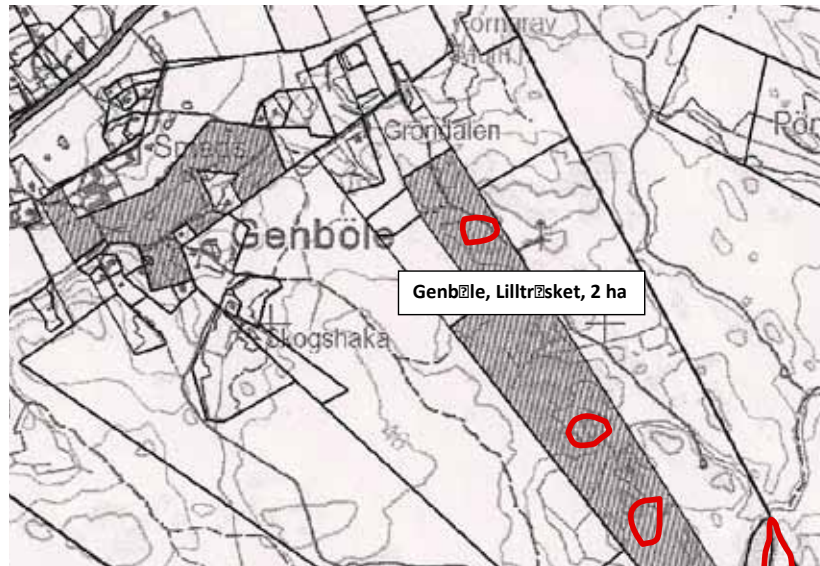
I beskrivningarna har använts följande förkortningar VU (sårbar), NT (missgynnad), DIR (arten upptagen i I-bilagan till EU:s fågeldirektiv) och IND (indikatorart för gammal skog). Hotklassificeringen är gjord enligt Rassi m.fl. (2001) och aphyllophorales-svamparnas (tickornas) indikatorklassificering enligt Kotiranta och Niemelä (1996). Trädens storlek anges genom deras diameter i centimeter på brösthöjd (1,3 m), i texten angiven med Ø. Medelhöjden har uppskattats utan användning av hypsometer.

DRAGSFJÄRD, GENBÖLE, LILLTRÄSKET

Fastighetsbeteckningen är Skräddars 40-404-5-60.

Området inventerades 28.5.2009.

På området hittades tre små naturvärdesområden som på grund av sitt naturtillstånd skilde sig från omgivningen.

ETT LITET KÄRR PÅ 0,5 ha finns i skogsskiftet närmast Genböle by med koordinaterna 6671763:3251737. De diken som grävts för att torrlägga området är till stor del igenvuxna och där växer tjock vitmossa. De igenvuxna diken ger området **drag av sumpmark**. Vitmossan dominerar undervegetationen, ställvis förekommer björnmossa och på tuvorna växer lingon och blåbär. På området står ett tiotal döda granar (Ø 20 cm). Dödveden uppgår till minst 5 m³/ha och innehåller även ett flertal Ø 30 cm grans-tammar.

OBJEKTET ÄR DET MITTERSTA AV TRE i samma skogsområde. Skogsobjektet med koordinaterna 6671152:3252105 är frisk mo, huvudsakligen beväxt med barrträd, en tidigare ekonomiskog, som har lämnats oskött och håller på att återgå till naturtillstånd. De diken som grävts för att förbättra skogens tillväxt är numera låga och delvis igenväxta med vitmossa. I de högsta lagren växer Ø 35–40 cm gran och tall. Den unga trädgenerationen består huvudsakligen av björk som ännu är rätt låg, men bidrar till att skogen ger ett mer mångsidigt intryck än en ekonomiskog, eftersom den blivit flerskiktad. I någon mån kan man finna gamla sågstubbar som redan har begravts under tjocka mossalager. Död ved finns än så länge i rätt liten mängd och den är relativt tunn (Ø 10 cm).

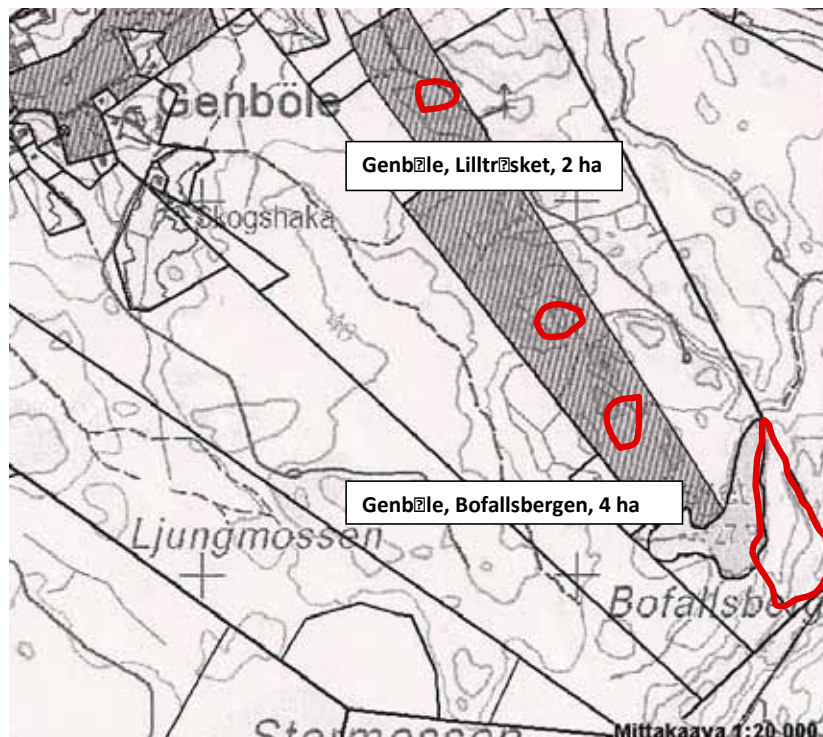
OBJEKTET ÄR DEN SKOGSREMSA som ligger närmast Lillträsket med koordinaterna 6670866:3252250. Det är frågan om ett par hektar frisk mo, en barrskog, där granen är dominerande med ett inslag av tall. Jordmånen är hel och undervegetationen hel och mångsidig. Skogen är flerskiktad, huvudskiktet med storleken Ø 35 cm. Död ved finns endast i liten mängd (<5m³) och den är relativt tunn med undantag för någon enstaka grövre granraka. De gamla sågstubbarna är förmultnade och täckta med mossor.

DRAGSFJÄRD, GENBÖLE, LILLTRÄSKET

DRAGSFJÄRD, GENBÖLE, BOFALLSBERGEN

Fastighetsbeteckningen är Smeds 40-404-6-25. Skogsområdet inventerades den 28.5.2009. Det skyddsvärda området mellan Lillträsket och Bofallsbergen är en del av en större skogslott. Området gränsar i söder till en bergbunden talldunge och i norr och väster till Lillträsket som är ett Natura-objekt.

Den friska moskogen består huvudsakligen av storväxta (Ø 40 cm) barrträd. Skogen är genomgående flerskiktad, med barrträd av olika storlek och ett litet inslag av björk. I tallbeståndet på berget finns gamla låga tallar med yvig krona, också några torrfuror. Stora döda träd (Ø >30 cm) finns här och var på området, men tunnare rakor och lågor finns det mera av. Sådana finns särskilt på områdets sydvästra del i den täta granskogen. Skogens bottenskikt är oskadat och undervegetationen väl utvecklad. På området finns inga spår efter skogsmaskiner, endast en smal stig går nära Lillträsket. Artbestånd: **gransångare (VU)**, **tjäder (NT)** och **tofsmes**.

I övrigt fanns det inte på denna långsmala skogsfigur några särskilda naturvärden nordväst om Lillträsket, ty figuren består huvudsakligen av kalhyggen, plantskog och ung skog på tillväxt. Två skogsfigurer, som ligger norr om Genbøle by, öster om Nydal hör till samma fastighet. Dessa figurer (9 ha) skulle på grund av sitt läge nära bosättningen vara lämpliga som rekreations- och utfärds-skogar. Skogen är omskött och gallrad och det högsta trädskiktet består huvudsakligen av ståtliga tallar och granar.

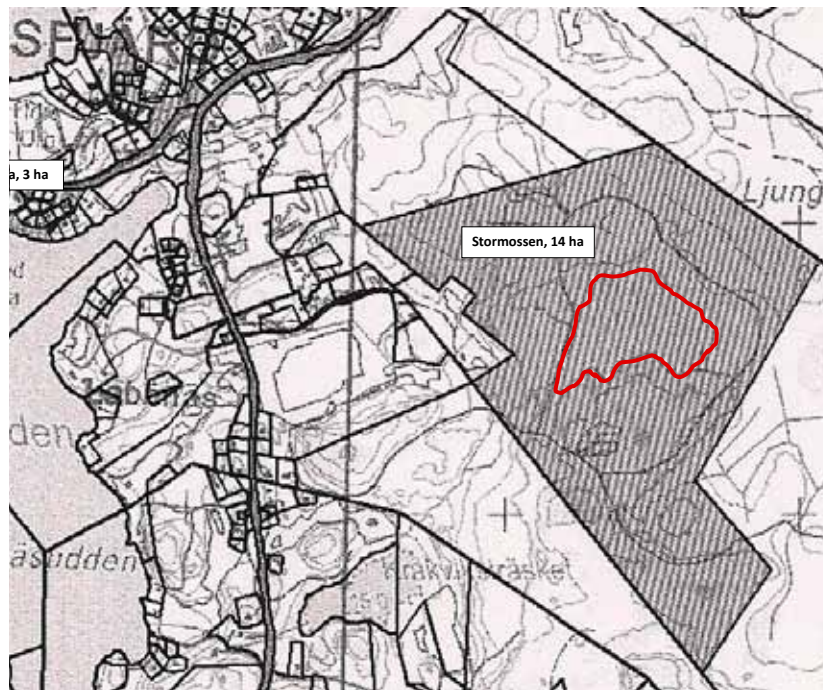

DRAGSFJÄRD, GENBÖLE, BOFALLSBERGEN

DRAGSFJÄRD, STORMOSSEN

Området inventerades den 24.5.2009.

Väster om Natura-området Stormossen finns ett skogsområde som ägs av Kimitoöns kommun. Figur 126 är en av de största skogsfigurerna inom detta område. Den befinner sig i mitten av en ring som bildas av en skogsbilväg.

Skogstypen är frisk mo och lundaktig mo med starkt granbestånd, där tallen har en nästan lika stark ställning. Som blandträd finner man på figuren litet björk, asp och sälk. På den friska mon består undervegetationen huvudsakligen av blåbär, lingon, ekorrbar och väggmossa. På den lundaktiga mon utgörs undervegetationen huvudsakligen av harsyra, ekorrbar och vitsippa. Skogen är genomgående flerskiktad, där man klart kan skilja på fält-, busk- och trädlager. På figuren finns också här och var några vitmossesänkor. I figurens sydvästra del finns små kärr som tidvis är täckta av lågt vatten. Omkring dem dominerar gran och lövträd, särskilt smala björk-, sälk- och aspstammar samt rakor och lågor. Marken är hel och växtligheten väl utvecklad. På figuren finns inga vägar, endast några smala stigar och allra längst i sydväst ett kort, delvis redan igenvuxet, spår efter maskiner. De gamla sågstubbarna är långt förmultnade och i många fall täckta med ett tjockt lager mossor.

Det dominerande skogsbeståndet har en ca 40 cms medeldiameter på brösthöjd, men de allra största växande träden har en diameter på upp till 50 cm. Deras ålder är troligen närmare 100 år. Den döda veden som består av både lågor och rakor utgör ca 5 m³/ha. Lågorna fördelar sig på olika förmultningsstadier och storlekar. Största delen är till diametern tunn (<20 cm), men där finns även flera tiotal grova (>35 cm) stammar. Indikatorer på gammal skog är **vedticka och gransångare (VU)**.

Figur 122 gränsar i söder till en odikad rismosse där det växer jämngamla tallar. I sydost ligger den ovan beskrivna figur 126 med sin naturskogsliknande moskog. Figur 122 är en fuktig, på flera ställen kärraktig grandominerad mindre figur, vars kanter utgörs av frisk moskog kring ett tidigare dike, som numera är en våt skogsäng. Granen är dominerande, men här växer även rätt mycket björk, i mindre mängd också tall. På de torraste ställena finns det insprängt i moskoväxtligheten även betydande bestånd av björnmossa och i de fuktigare områdena vidsträckta och enhetliga bestånd av vitmossa. På kärret växer våtmarksväxter såsom olika starrarter.

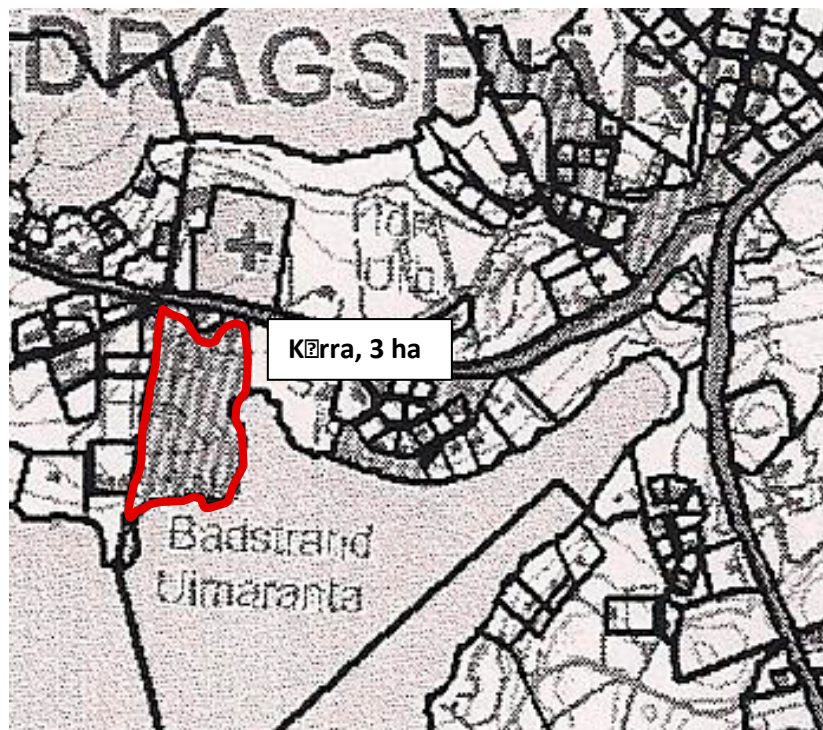
Figur 120 gränsar till de föregående. Det finns ganska gott om död ved som emellertid inte är särskilt grov (<30 cm), men där finns även några ståtligare stammar. På figuren finns flera anhopningar av död ved, där det fallit många stammar över varandra. Beståndet består huvudsakligen av gran och björk. Mitt i figuren finns ett dike, som har växt igen och närmat sig naturtillstånd, där vattnet verkar vara stående. Dessa områden är så våta att fukt och ytvatten torde räcka till året om. Omkring maden har uppkommit myraktiga delar, i vilka det växer flera vätskekrävande kärlväxtarter. Från maden rinner en liten naturnära bäck genom figur 121 till den avverkade figuren 112 lägre ned i sluttningen.

DRAGSFJÄRD, STORMOSSEN

DRAGSFJÄRD, KÄRRA

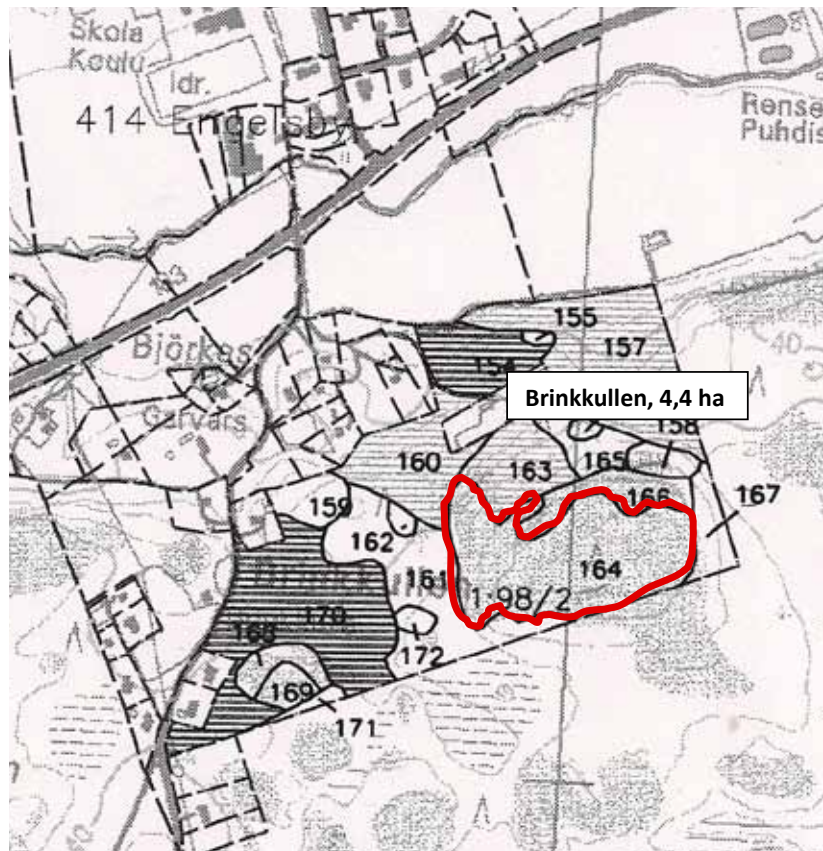
Detta skogsområde på ca tre hektar inventerades den 16.6.2009. Det befinner sig i tätorten Dragsfjärds kyrkby, mellan en allmän simstrand och kyrkan.

Det är frågan om ett uppskattat friluftsojekt, där det finns gott om väl upptrampade stigar, bl.a. mellan skolan och simstranden. Ovanför strandzonen finns blandskog som är frisk mo eller lundaktig mo. Tall och gran är här huvudsakliga trädslag och som blandskogsinslag förekommer björk, asp och rönn. Närmare stranden och särskilt på sluttningen mot Skolviken och på dess strand finns lundskog, där de regerande trädslagen är lönn, hägg och björk. Busklagret är överallt väl utvecklat och skogen är flerskiktad. I beståndet finns olika trädgenerationer och de ståligaste stammarna uppnår en diameter på en halv meter. Det finns gott om olika slags träd, men däremot finns här mycket litet död ved. **Området är synnerligen väl lämpat som rekreationsområde i omedelbar närhet av bosättningen. På grund av sitt mångsidiga trädbestånd och sin frodiga växtlighet skulle det vara värt att bevara i naturtillstånd.**

KEMIÖ, BRINKKULLEN

Området inventerades den 10.6.2009. Kommunens skogar i Brinkkullen är förutom figur 164 i hårt ekonomibruk.

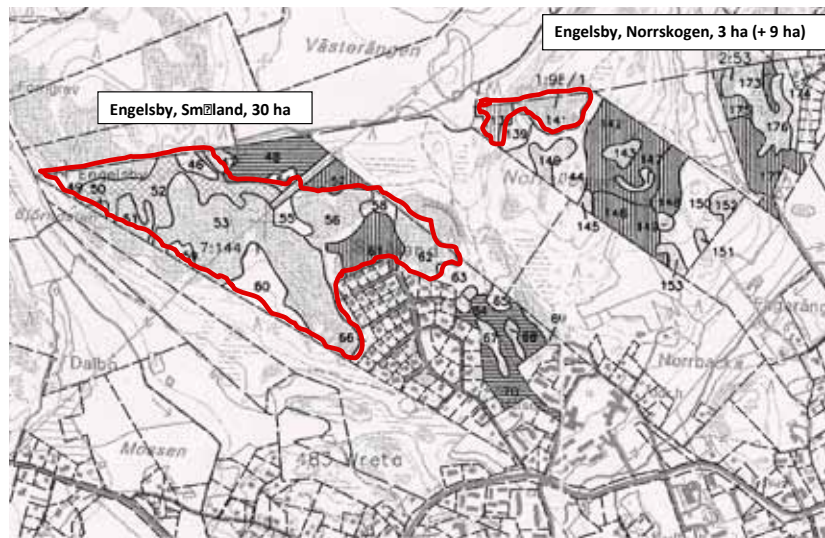

Figur 164 är ett bergbundet skogsområde med tall som dominerande träd. Högre upp är objektet en karg mo med berg i dagen och lägre ned i sluttningen torr mo. Tallarna har en diameter på 30–40 cm och är 10 m höga. Bland de levande träden finns även några rakor och lågor samt ställvis förmultnade sågstubbar, som berättar om områdets skogsbrukshistoria. En del av de levande furorna har sköldbark, vilket visar att de har hög ålder. I figurens norra del d.v.s. i sluttningens övre del finns det gott om aspplantor. Bland tallarna växer enstaka granar och enar. I tallbeståndet på bergsområdet fanns lämning av **tjäder (NT)** och i figurens södra del observerades **gransångare (VU)**.

KEMIÖ, ENGELSBY, SMÅLAND

Kommunens skogsområde på Smålandsområdet inventerades den 10.6.2009. Området utgör, med undantag för figurerna 48 och 57, en enhetlig skog som inte har blivit utsatt för storskaligt hygge.

Skogens naturvärde grundar sig på den inre variationen i skogslandskapet. Beståndet på området är av olika ålder och sålunda flerskiktat. Många trädarter förekommer och många olika skogstyper kan urskiljas på grund av stor variation i jordens näringshalt. Dessutom är områdets topografi varierande, vilket ger förutsättningar för små ekologiska nischer med stor variation. Den enda betydande bristen är den svaga förekomsten av död ved. De mest naturenliga delarna återfinns i områdets norra del, särskilt i figur 52, men även i figurerna 53 och 56. Figur 52 är huvudsakligen frisk mo, där granen är dominerande. Beståndets struktur liknar den naturliga, endast bristen på död ved är betydande. Figur 53 är bergig karg mo, som domineras av tall. Beståndet är lågt men relativt gammalt. **På grund av närheten till befolkningscentrum har skogsområdet ett stort värde för rekreation och friluftsliv.**

KEMIÖ, ENGELSBY, NORRSKOGEN

Norrskogen på norra sidan om Kimito centrum inventerades den 10.6.2009. Figurerna 136 och 141 har klarat sig undan hyggen och bebyggelse och bevarats i naturtillstånd. Figur 136 är lundartad moskog med ett huvudsakligen ganska ungt granbestånd, men det har redan bildats en del död ved. Ställvis förekommer också äldre granar och även lövträd såsom alar. Figur 141 är ett bergigt område, som består av tallbestånd på karg mo eller lavmo och kala berg. Trädbeståndet är rätt gammalt, men död ved finns endast i liten utsträckning. Bergets topografi är omväxlande och där finns även blockrika områden. De övriga skogsfigurerna är i användning som ekonomiskog och omfattar jämgamla och ensidiga trädbestånd. Dock är de på grund av sitt läge värdefulla för rekreation och friluftsliv. En del av områdets kantfigur har tagits i bruk för bebyggelse.

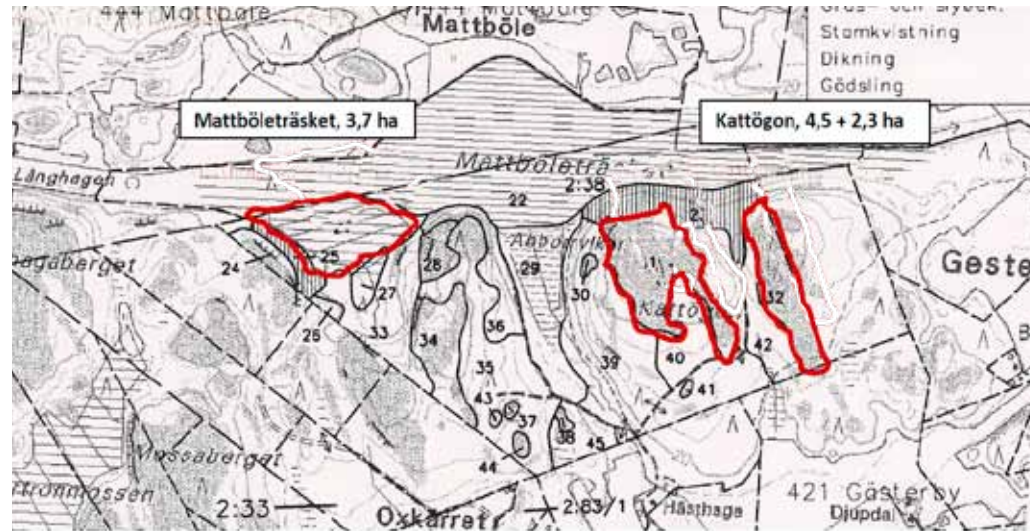
KEMIÖ, ENGELSBY, SMÅLAND

KEMIÖ, ENGELSBY, NORRSKOGEN

KEMIÖ, GESTERBY, KATTÖGON

På toppen av Kattögon finns två områden som klarat sig utan spår av kalavverkningar, figur 31 och 32. Skogarna runt omkring har blivit kalhuggna, men dessa tallbestånd på bergskrönet omfattar rätt gamla träd och här finns även död ved. Skogstypen är karg mo med några frodigare områden i svackan mellan tallbestånden. Förutom det regerande tallbeståndet finns även enstaka björkar och granar. Färsk sågstubbar finns inte i nämnvärd mängd i dessa figurer. Däremot har det redan bildats en del död ved, både rakor och lågor. På figuren finns tallar som fungerat som näringsträd för **tjäder (NT)**. Detta visar att skogen hör till tjädernas revir och att den åtminstone används för intagande av föda.

KEMIÖ, GESTERBY, MATTBÖLETRÄSKET

Området inventerades 9.6.2009. Figur 21 på Mattböleträskets sydvästra strand är uppenbarligen ett resultat av primär succession, där skogen har börjat växa på en upptorkad, tidigare tillandning. I kanten av figuren växer smala (ca Ø 10 cm) björkar, bland dem även några klart grövre stammar. Marken är sumpaktig, periodvis våt. I det inre av figuren dominerar tall. Mindre granar växer bland tallarna. Området är mångsidigt och som naturtyp småskuren med moskog, mosse, myr och sumpmark. Dikena som löper genom figuren är igenväxta och innehåller inget ytvatten. Död ved finns på olika ställen inom området, men den är huvudsakligen tunn (Ø < 20 cm). Största delen av de växande träden är ännu rätt smala (cirka Ø 20 cm), men man kan även finna några klart större stammar. Skogen är flerskiktad och man hittar endast ett fåtal sågstubbar. På området observerades **gransångare (VU)** och den sällsynta **lacktickan**.

I det inre av figuren dominerar tall. Mindre granar växer bland tallarna. Området är mångsidigt och som naturtyp småskuren med moskog, mosse, myr och sumpmark. Dikena som löper genom figuren är igenväxta och innehåller inget ytvatten. Död ved finns på olika ställen inom området, men den är huvudsakligen tunn (Ø < 20 cm). Största delen av de växande träden är ännu rätt smala (cirka Ø 20 cm), men man kan även finna några klart större stammar. Skogen är flerskiktad och man hittar endast ett fåtal sågstubbar. På området observerades **gransångare (VU)** och den sällsynta **lacktickan**.

KEMIÖ, GESTERBY,
KATTÖGON

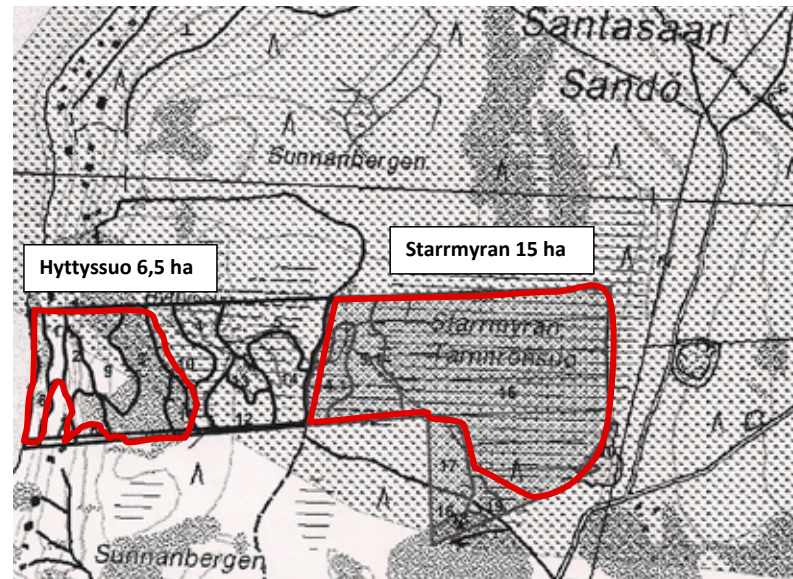

KEMIÖ, GESTERBY, MATTBÖLETRÄSKET

KEMIÖ, SANDÖ, STARRMYRAN

Området inventerades 10.6.2009. Figur 16 är en rismosse som håller på att utvecklas till naturtillstånd. Fältagret karakteriseras av skvatram (getpors), tuvull, lingon, odon och blåbär. Tallarna i det dominerande beståndet har diametern $\varnothing$ 25 cm och en höjd på cirka 10 m. Död ved finns i liten mängd, men här och där finns både rakor och lågor, som dock huvudsakligen ännu är hårda. Dikena som genomkorsar området har vuxit igen med bestånd av vitmossa. Mossens norra delar var strukturmässigt något mångsidigare än de södra delarna. I mossar kan det gömma sig för artrikedomen särskilt viktiga värden, som är svåra att upptäcka, såsom man konstaterat på Natura-området Pomponrahka i Åbo. På området påträffades **spillkråka (DIR)**, **gök (NT)** och **tofsmes**, en typart för **gammal skog**.

Den lilla moskogen figur 5.1 finns väster om mossen i figuren 16 och gränssar på andra sidan till en skogsbilväg. Figuren består huvudsakligen av frisk mo, där det växer ståtliga tallar och granar ($\varnothing$ 45 cm) och i nedre skiktet rikligt med ung björk. Det finns också yngre barrträd, varför man kan konstatera att skogen är flerskiktad. På figuren finns enstaka lågor av olika storlek.

KEMIÖ, SANDÖ, HYTTYSSUO

Figurerna 3, 9, 2, 1, 6 och 8 bildar en sammanhängande skogshelhet på en bergstopp och den sluttning som leder ned mot havet. Bergtallsbeståndet på figur 3 är karg mo eller lavmo med inslag av öppet berg. Stammarna har i medeltal $\varnothing$ 20 cm och höjden 10 m. Här finns också enstaka tunnare lågor och rakor. Beståndet är rätt gammalt, men dess ålder på den karga växtplatsen är svår att bedöma.

På figuren finns det nästan inte alls några sågstubbar och på sluttningen mot havet växer lägre ned frisk moskog, dominerad av tall, men här finns även asp, björk, gran och på stranden klibbal. Tallarna på denna frodigare skogstyp är större ($\varnothing$ 35 cm, 15 m höjd), även om det ställvis förekommer kargare moskog även här. Död ved förekommer på dessa figurer rikligare än på de kargare områdena högre upp, eller flera kubikmeter per hektar. Dödvedens sammansättning stämmer väl överens med artfördelningen i den växande skogen, men man kan även finna rätt grova $\varnothing$

30 cm asplågor och de fallna furorna kan vara så grova som $\varnothing$ 40 cm. På området finns inte nämnvärda mängder sågstubbar. Skogen karakteriseras topografiskt av branta bergssluttningar, tydliga höjdskillnader och gott om stenblock. På området iakttofs **talltita och tallticka (IND)**, arter som föredrar gammal skog.

KEMIÖ,
SANDÖ, STARRMYRAN

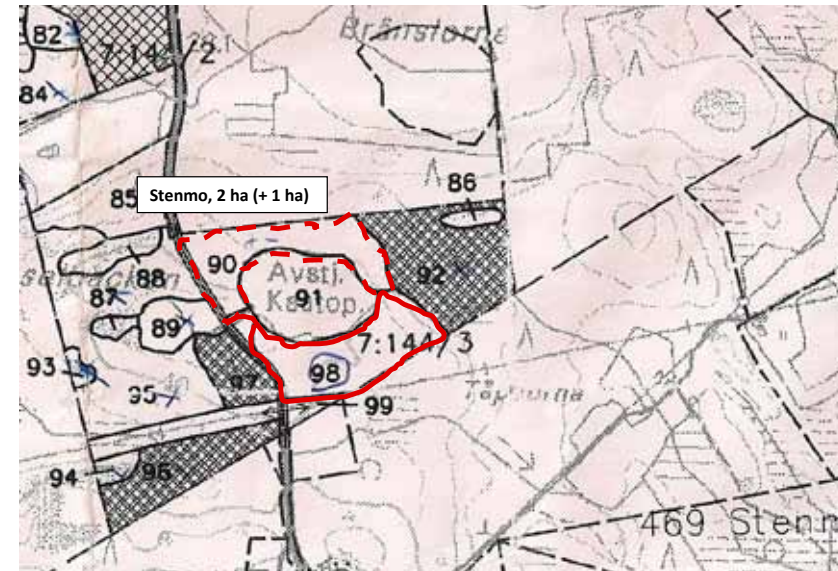

KEMIÖ, SANDÖ, HYTTYSSUO

KEMIÖ, STENMO, BRÄNSELBACKEN

Skogen som ligger söder om den tidigare avstjälningsplatsen figur 98 inventerades den 17.6.2009. Den består huvudsakligen av frisk mo, där granen klart dominerar med inslag av björk. Skogen är till sin struktur mångsidig, de flesta träden har diametern cirka Ø 30 cm och höjden 15 m. Sänkor med vitmossa påträffas ställvis, vilket skapar en mosaik av moskog och skogskärr. Genom skogen går ett körspår som redan är täckt av växtlighet. Stubbar överväxta med mossor visar att stammar har avlägsnats från figuren. Stående och liggande döda stammar förekommer, även om de ännu är rätt så färska. I skogen finns björk som dött stående och därefter brustit så att de nu bildar höga björkstubbar. Av arterna påträffades **gransångare (VU) och dågräsfjäril**, vars viktiga levnadsmiljö utgörs av gamla gran- och blandskogar.

Liknande men enformigare – död ved saknas nästan helt, skogen mera jämnåld – är skogsfiguren 90 på norra sidan om figur 98. Denna kunde beaktas som en utvidgning av ett eventuellt skyddsområde, där det börjar finnas drag av övergång till naturtillstånd rätt snart efter att skogen lämnas utanför ekonomibruk. Tillsammans skulle dessa två figurer utgöra en enhetlig helhet.

Litteratur:

Kotiranta, H. & Niemelä, T. 1996: Uhanalaiset käävät Suomessa. – Suomen ympäristökeskus & Edita, Helsinki. 184 s. (Med svenskt sammandrag: Hotade tickor i Finland)

Kuusipalo, J. 1996: Skogstyperna i Finland, utgiven på svenska i Berndt Zilliacus översättning år 2000 av Utbildningsstyrelsen. (Finskspråkig originalutgåva Suomen metsätyypit. Kirjayhtymä Oy. Rauma. 144 s.)

Metso-kommittén 2008: Naturvårdsbiologiska urvalskriterier inom Metso-handlingsplanen. Miljöministeriet. Helsingfors. (Finsk version METSO:n valintaperusteryhmä 2008: Metso-ohjelman luonnontieteelliset valintaperusteet. Ympäristöministeriö, alueidenkäytön osasto. Helsinki. 75 s.)

Rassi, P., Alanen, A., Kanerva, T. & Mannerkoski I. (toim.) 2001: Suomen lajien uhanalaisuus 2000. Ympäristöministeriö & Suomen ympäristökeskus, Helsinki. 432 s.

www.kimitoonsnatur.fi

Ordförande Ritva Kovalainen 421968 / ritva.kovalainen@sci.fi

Vice ordförande Sara Ilveskorpi 040-5401223